

שהיא תתן אמת ליעקב, כח התורה מביא יהודי לנקודת האמת האמתית, ואת הדיין לדון דין אמת לאמתו.

עוד מרומז בלשון דין אמת לאמתו, ע"פ הסיפור המובא בדגמ"א (פר' משפטים) מהד"ת שבאו ב' בעלי דינים לפני רב גדול, והחייב טען לפניו שאמנם הוא מאמין באמונה שלמה שהדין דין אמת והתורה היא אמת, אך מצד שני יודע הוא שהצדק עמו ולא היו דברים מעולם, והאיך תתיישב הסתירה בין האמת הידועה לו לאמת של תורת אמת. והשיב לו הדיין, שידע כי שניהם כבר היו בעוה"ז בגלגול קודם, והוא גזל את חברו, ובבי"ד של מעלה פסקו שעל שניהם לרדת שוב לעוה"ז כדי שיוכל לשלם לו, וזה שנסתבב מאת מסבב הסיבות שע"פ דין תורה יתחייב בדין. נמצא שהתורה היא אמת ואינה סתירה למציאות, כי צריך לשלם את שנתחייב בגלגול הקודם. וזהו פי' דיין שדן דין אמת לאמתו, שזוכה לכוון לאמת הגבוהה יותר, האמת של העולמות העליונים שעל פיה הוא מחייב את האדם לשלם. ועפ"ז מפרשים את דברי הוזה"ק (ח"ב צד.) עה"פ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ובתרגום אונקלוס ת' ואלין דיניא די תסדר קדמיהון, ואיתא ע"ז בווה"ק, פתח ר' שמעון אלין אינון סדורין דגלגוליא רזא דגלגוליא. והיינו שפי' תסדר קדמיהון מרומז על הדורות הקודמים, שזהו רזא דגלגוליא, שבגלגול הקודם היה הוא חייב לנשמה זו, ודין התורה הוא תמיד אמת לאמתו, שיש חשבון לפיו הוא צריך לשלם לו כדי שיגיע אל תיקונו הגמור.

נקודת אמת, בכח' קושטא קושטא תהי רדיף, שיהיה כולו אמת מכף רגלו ועד ראשו, כהארת המח הלב והאברים, למען תחיה וירשת את הארץ, כאמור שע"ז תירש את כל החומר שבך. ולכן כל דיין שדן דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, והוא בכלל המשכילים יזהירו כוזהר הרקיע. ופי' אמת לאמתו הוא, דכמו שבעבודת ה' יש את כל המדרגות של אמת כאמור, כך גם בדין שדן דין אמת לאמתו ישנם מדרגות אלו, יש שהדיין מבין במחו ושכלו שכך האמת ע"פ דין תורה אבל ברגש הלב אינו מרגיש שזהו הפסק האמיתי, ויש שהוא מרגיש גם בלבו שזו האמת, ויש שבכל מהותו ומציאותו הוא מרגיש שזהו דין אמת. וזהו פי' והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע זה דיין שדן דין אמת לאמתו, במדרגה זו שכולו אמת, וע"כ הוא נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, כי זוהי תכלית מעשה בראשית שבתוך עולם השקר יהיה הכח של נקודת אמת, והדיין שדן דין אמת לאמתו מתקיימת על ידו תכלית הבריאה. וכלל הדברים שבענין האמת, הן בעבודת ה' נאמר צדק צדק תרדוף, והן לגבי דיין נאמר שדן דין אמת לאמתו, שנקודת האמת צריכה להיות כולו אמת, קושטא קושטא, מכף רגלו ועד ראשו. כי תכלית הבריאה היא שבתוך עולם השקר תהיה נקודת אמת טהורה ושלמה, ואם יש משהו של שקר הר"ז בניגוד לתכלית הבריאה.

וזהו פי' תתן אמת ליעקב שקאי על התורה, כי בעצם איך יוכל אדם להגיע בתוך עולם השקר לקושטא קושטא, אמת לאמתו, רק ע"י כח התורה

אשר יעשה הרע בעיני ה"א לעבור בריתו וילך ויעבוד א"א

מקרבך. צ"ב אומרו אשר יעשה את הרע בעיני ה' אלקיך לעבור בריתו, ולא התחיל מיד אשר ילך ויעבוד אלהים אחרים, דמשמע מזה שעוד קודם שהלך לעבוד אלהים אחרים כבר עשה את הרע בעיני

כי ימצא בקרבך באחד שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני ה' אלקיך לעבור בריתו וילך ויעבוד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או לירח וגו' ובערת הרע

ה', וצ"ב ענינו. עוד יש לבאר אומרו ובערת הרע מקרבך ולא עושה הרע מקרבך.

וי"ל דהנה לכאורה איך יתכן שיהודי שהוא חלק אלוך ממעל יגיע לידי כך שילך ויעבוד אלהים אחרים. ואם בחטאים הנובעים מתאוות שהן בטבע האדם שייך קצת להבין איך יהודי נכשל בהם, וכמאחז"ל (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, אבל איך זה מגיע יהודי לעבוד עבודה זרה. וזה שהקדימה התורה כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני ה', מרומז לפגמים הידועים הנקראים רע בעיני ה', כמד"כ ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה', וע"ז נאמר לעבור בריתו. והיינו שמתוך כך הגיע לידי וילך ויעבוד אלהים אחרים, מחמת שנכשל קודם בפגמי הרע בעיני ה'. ועל דרך שמצינו בעצת בלעם להכשיל את ישראל בב' חטאים, בזנות בנות מואב ובבעל פעור, כי ידע שלא יוכל להביא את ישראל לעבוד ע"ז בבעל פעור, רק אחרי שיכשילם תחילה בכנות מואב בבחי' אשר יעשה את הרע בעיני ה' לעבור בריתו, ומתוך כך הגיעו לעבוד אלהים אחרים.

ועפ"ז י"ל אומרו ובערת הרע מקרבך. דהנה איתא בספה"ק פרי הארץ (פר' תשא) שלא יסמוך אדם הרוצה לדעת אם הוא דבוק ומקושר בהשי"ת כמה שלא עבר עבירה מימיו, שמסתמא כל כחותיו קשורים בו ית', שאין ראייה לדבר כי אולי לא היו לו את התנאים לעבור עבירה בפועל, אם מפני הבושה ואם מחמת איזה סיבה שהיא, אבל עצם הרע עדיין נמצא בקרבנו, ואם לא עקר את השורש של הרע הרי מה בכך שלא עבר עבירה הרי הוא הוא, פי' שזה אותו דבר. וזהו שאחז"ל (יומא כט.) הרהורי עבירה קשים מעבירה, כי הם החיות והגשמה של העבירה. וע"פ דבריו מבואר היטב אומרו ובערת הרע מקרבך ולא ובערת עושה הרע, דהיינו לעקור את הרע שבקרבנו, את השורש פורה ראש ולענה. כי לא עושה הרע הוא העיקר, ויתכן גם שאינו עושה הרע ולא עבר עבירה מימיו, אך את שורש הרע לא עקר מקרבנו, וע"ז נאמר ובערת הרע

מקרבך. וכדאיתא בתורת אבות (פר' תצא) על פסוק זה, שרמזו בזה שיטהר מדותיו וינקה עצמו מכל עניני הרע שבו, שבזה מקיים בנפשו ובערת הרע מקרבך ממש. יתכן שיהודי מתייגע ונלחם כל ימיו במעשי הרע ושב תדיר בתשובה על עבירות בפועל, ואילו ובערת הרע מקרבך עדיין לא קיים. ובמיוחד בהרהורי עבירה, שאף שבכל מקום מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, בענינים אלו ההרהור חשוב כמעשה. וכמו שאחז"ל עין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, עין רואה הם הפגמים של הרהורי המח, שזה תחלת העבירה וזוה נובעת כל העבירה, שאח"כ כבר הלב חומד וכלי המעשה גומרים, וע"כ קשין הרהורי עבירה מגופה של עבירה. וזהו מה שהתורה מלמדת כאן, שהתחלה של וילך ויעבוד אלהים אחרים נובעת מענינים אלו של הרע בעיני ה' שההרהור בהם חשוב כמעשה. וע"ז נאמר ובערת הרע מקרבך.

אמונה וקדושה הם ב' היסודות של איש יהודי, ועצת בלעם היתה להכשיל את ישראל בשני הדברים יחד, כי אם האדם נופל רק באחד מהם ובשני עדיין מתזיק הרי זה מסייע לו להתגבר בחזרה. וכשם שהפגמים של הרע בעיני ה' מחלישים את האמונה עד כדי וילך ויעבוד אלהים אחרים, כן להיפך בהירות האמונה מטהרת אבריו של יהודי ומביאתו לקדושה, והתיקון הגמור לפגמים אלו הוא ע"י אמונה, שכאשר יש ליהודי בהירות האמונה הר"ז מציל אותו מכל הפגמים והענינים הרעים. וענין זה מרומז גם בענין ערי מקלט התורה להלן בפרשתנו, לנוס שמה כל רוצח וגו' ולא ישפך דם נקי. ע"פ מד"א בספה"ק אוהב ישראל (פר' מסעי) שהתורה"ק היא נצחית, והמצוה של ערי מקלט היא נצחית ושייכת גם בזמן הזה, ומפרש הפסוק שש ערי המקלט אשר תתנו לנוס שמה הרוצח שהם ששת התיבות של הפסוק שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שכאשר יהודי מאמין בזה הריהם ערי מקלט לנוס שמה כל רוצח. ומרומז בענין לנוס שמה כל רוצח ולא ישפך דם נקי עניני הפגמים הידועים שהם בחי' שפיכות דמים רח"ל, דאם יש ליהודי בהירות האמונה בשש התיבות שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד הר"ז

ערי מקלט לנוס שמה כל רוצח, כולל כל עניני השחתה, שכת בהירות האמונה מציל יהודי משאול תחתית. וכלשון הרמ"א בריש השו"ע, כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו מיד יגיע אליו היראה והפתד. ואם אמנם כל יהודי מאמין ואומר אני מאמין באמונה שלמה, אך צריך שהאמונה תהיה בגודל הבהירות שאז היא ערי מקלט לנוס שמה כל רוצח.

ובהמשך כתוב ואם ירחיב ה' אלקיך את גבולך כאשר נשבע לאבותיך ונתן לך את הארץ וגו' ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה. ופירש"י, ואם ירחיב כאשר נשבע לתת לך ארץ קיני וקניזי וקדמוני, ויספת לך עוד שלש הרי תשע, ג' שבעבר הירדן וג' שבארץ כנען וג' לעתיד לבא. וי"ל ענינם ע"פ מש"כ מרן הס"ק מסלונים זי"ע בחסד לאברהם, שהשבעה עממין שירשו ישראל הם כנגד ז' המדות שאותם תקנו שבעת הרועים, ובכח זה נתן הקב"ה לישראל את ארץ ז' עממין, והקני הקניזי והקדמוני הם כנגד שלש הראשונות, חכמה בינה ודעת, שאותם יתקן מלך המשיח כמד"כ (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח דעת ויראת ה', ובכח זה יירשו ישראל אז גם את הקיני הקניזי והקדמוני. וי"ל שזה גם ענין ערי המקלט, דהנה המדות שבאדם

מחולקות לג' מדות התחתונות ג' אמצעיות וג' העליונות, וכנגדם הם תשעת ערי המקלט, שלש שבעבר הירדן ושלש שבארץ הם כנגד ז' עממין, המדות התחתונות והאמצעיות, והשלש שלעתיד לבא הם כנגד שלש המדות העליונות שיתוקנו לע"ל. והנה איתא בזוה"ק שא"א לתקן פגמים אלו כי אם בתשובה סגיא, והוא מחמת שהפגם בהם מגיע לשלש ראשונות, שהוא פגם שנשמה ובמח הדעת, ומטעם זה הרהורי עבירה קשין מעבירה כי הפגם הוא שנשמה. ולכן התיקון הגמור לפגמים אלו לא יהיה כי אם בזמן התיקון הגמור של הבריאה כאשר ירחיב ה' את גבולך, שאז יתקן מלך המשיח את השלש ראשונות ובכח זה יירשו גם את ארץ ג' עממין הקיני הקניזי והקדמוני, ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה, כנגד המדות העליונות שיתוקנו אז הפגמים במח ובנשמה. וכאמור כח בהירות האמונה שיש ליהודי מציל אותו מכל הפגמים, בבחי' ערי מקלט לנוס שמה כל רוצח. ועד ביאת המשיח יש את שש ערי המקלט לנוס שמה כל רוצח, והפגמים שנשמה יתוקנו ע"י מלך המשיח שיתקן הדרגות העליונות. כי רצון השי"ת לבל ידח ממנו נדח, ונתן דרך ועצות ליהודי בכל המצבים. וזהו אני לדודי ודודי לי, אני לדודי היינו בהירות האמונה שיש ליהודי, שזהו עיקר התשובה האמיתית שיהיה אני לדודי, שע"ז דודי לי.

וּכְתַב לּוֹ אֶת מִשְׁנַת הַתּוֹרָה

התורה"ק היא נצחית וע"ד העבודה י"ל שפרשה זו של מלך קאי גם על מאן מלכי רבנן. ובתחילה נאמרו בפרשה זו עניני סור מרע, לא ירבה לו סוסים, שבזה מתבטא עיקר הכח כמ"ד (תהלים קמז) לא בגבורת הסוס יחפץ, ולא ירבה לו סוסים היינו שלא ישים מבטחו בכח גשמי אלא יבטח רק בהשי"ת.

שום תשים עליך מלך וגו'. רק לא ירבה לו סוסים ולא ירבה לו נשים וכסף וזהב לא ירבה לו מאד, והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת וגו'. ואמרו חז"ל (סנהדרין כא:): בפ' משנה התורה, שתי ספרי תורות, אחת שמונחת לו בבית גניזו ואחת שיוצאה ונכנסת עמו.